

Gondolatok az erdőgazdálkodás néhány problémájáról

I. Mi lesz a sorsa az állami erdőknek a Nemzeti Földalapról?

Az állami erdők tulajdonosi szerepét egyelőre még az ÁPV Rt. gyakorolja, amely az azokban folytatandó erdőgazdálkodást az egyes erdészeti rt.-kre bízta. Mi öreg erdészek az erdők részvénytársasági kezelését nem tartjuk ideálisnak, mert az egyes erdészeti rt.-knek az ÁPV Rt. által megkívánt jövedelmet kell produkálniuk, aminek esetleg az erdő a kárát vallhatja. Az Erdészeti Lapok szeptemberi számában megjelent cikk alapján úgy látszik, hogy előbb-utóbb tényleg valóra válik a már több hónapja közszájon forgó hír, hogy az állami erdők a Nemzeti Földalaphoz fognak tartozni. Az is hallható, hogy a Nemzeti Földalap nemcsak a mezőgazdasági földeket, hanem az állami erdők egy részét is privatizálni tervezi. Ez azért is sajnálatos volna, mert az eddig privatizált erdők tulajdonosai természetesen minél nagyobb hasznot szeretnének az erdőbirtokukból kigazdálkodni, ami általában a nem őshonos gyorsan növekvő fajok alkalmazásával biztosítható. Ez rendszerben is volna, ha a környezetvédelem nem kifogásolná, hogy olyan talajokon is alkalmazzák, amelyek őshonos – általában lassan növekvő – fajok részére is alkalmasak.

Mindezekre való tekintettel az Országos Erdészeti Egyesületnek és az FVM Erdészeti Hivatalának a Környezetvédelmi Minisztériummal egyeztetett időben kellene összehangolt álláspont-

jukat a Nemzeti Földalap illetékesének nyomatékosan kifejtjenők. Ennek a lényege az volna, hogy az állami erdők-nél a privatizálás sem erdőgazdálkodási, sem környezetvédelmi szempontokra való tekintettel szóba sem jöhet, mert ez mind környezetvédelmi, mind nemzetgazdasági és erdőgazdálkodási kárláncolataként jelentkezne. A privatizált erdőkben előforduló őshonos (autochton) fajfajokat a letermelésük után – tisztelet a kivételnek – bizonyára idegen (gyorsan növekvő) fajfajokkal váltanak fel.

II. A magántulajdonú erdők gazdálkodásában a környezetvédelmi szempontok érvényesítése

Tudomásul kell vennie az erdőtulajdonosoknak is, hogy az erdővel kapcsolatos tulajdonjoguk bizonyos szempontokból korlátozott. Az erdő ugyanis kétféle *szolgáltatást* teljesít, éspedig a *materiális*at, azaz a tulajdonosnak *hasznot* hozó gazdasági és *immateriális*at, azaz a környezetre ható és az állampolgárok egészségét javító *szolgáltatást*. Ez utóbbi ad jogot az államnak arra, hogy a magántulajdonú erdők gazdálkodásába beleszólhasson.

A magántulajdonú erdőkben az okos és környezetvédő erdőgazdálkodás csak úgy biztosítható, ha a kis és törpe erdőbirtokokkal rendelkezők erdőbirtokossági társulatok megalakításával a közös gazdálkodásra rendezkednek be. Kívánatos volna ezt államilag elősegíteni.

Az, hogy az erdőbirtokosok az állam beavatkozását gazdálkodásukba zúgolódás nélkül tudomásul vegyék, az állammal ezzel kapcsolatban anyagi kötelezettséget kell magára vállalnia.

A kitűzött cél elérése végett minde előtt az erdőtalajok termőképességét és a telepíthető fajfajokat kell megállapítani. Számba csak azok az erdőbirtokok jöhetnek, amelyeknél az őshonos fajfajokra való váltás volna lehetséges. Ezeknél ki kell számítani a minden – az őshonos fajfaj és a kezelés – szempontjából szakszerű erdőgazdálkodás várható jövedelmét. A jelenleg folytatott gazdálkodás pénzügyi eredménye általában ismeretes. A két eredmény közötti különbség adja az állam „kártérítési kötelezettségét”, mint állami támogatás. Ez a fajfajváltás időpontjától számított negyven évig, azaz addig az ideig volna kiutalandó, amíg az új állományban folyó gazdálkodás jövedelmezővé nem válik. A kiutalás hat részletben történhetne, éspedig az állomány húszéves koráig ötvenként négyszer, ezentúl tíz-ötvenként összesen kétszer. Az időszakosan történő támogatás összegénél az inflációt tekintetbe kell venni.

Ez az elgondolás – úgy vélem – nem mond ellent az erdőészeti részéről is fennálló EU jogharmonizáló kötelezettségének, mert az EU tagállamaiban a gazdaságok szövetkezeti összekapcsolódását kívánatosnak tartják, és az államai a környezetvédelmet és az erdőgazdálkodást is megfelelően szabályozzák.

Dr. Kollwenz Ödön

A Tisza vizéből pótolnák a talajvizet a Nagyerdőben

Az Erdők Hete során megkoszorúzták a debreceni Nagyerdő tiszteletére állított emléktáblát a NYÉRDŐ Rt., a természetvédelem és a Hortobágyi Nemzeti Park képviselői.

A Nagyerdő mindig is természeti ékessége volt Debrecennek, s amennyire tőlük tellett, vigyáztak is rá a címisek. Nagyon régen szabályozták például az onnan kivágható fák mennyiségét.

Tették ezt azért, mert korán felismerték: az erdő az egészséges levegőt biz-

tosítja azzal, hogy a Nyírség felől fűvő szelek által hozott homokot kiszűri a levegőből. Sokáig szinte hiánytalan védőhálót alkotott a várostól északra és keletre a Nagyerdő. Aki azonban a hegy-és vízrajzi térképekre néz, láthatja, hogy az idők folyamán ez a védőháló megritkult.

Az erdő egy részét védetté nyilvánították már 1939-ben. Erről emléktáblát helyeztek el az 50. évfordulón, amelyet aztán oszlopostól elloptak. Ez is jelzi,

nem egyformán fontos mindenkinek az erdő védelme. Az ide települt intézmények hatalmas csíkokat szabtak ki belőle. Az alacsony talajvíz a tölgyfák létét veszélyezteti. Ebben az évben grandiózus terv készült el, amely a Keleti-főcsatorna – végső soron a Tisza – vízállásával igyekszik pótolni ezt.

A vizet csővezetékekben vinnék a környék legmagasabb pontjára, s innen természetes medrekben csörgedeztetnék át a Nagyerdőre, s a szintén szűkülő erdős puszták felé. A terv már megvan, most már „csak” a megvalósításához szükséges milliárdok kellenének. A csütörtökön a Nagyerdőt ünneplők remélik, hogy ezek is előkerülnek.

(Észak-Kelet-Magyarország)